

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs III. De modo, quo fieri debet collatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

semper præponderet id, quod conceditur, ita multò minus collatio ex eo, quod provisus recipiat beneficium propter officium. *Loth. loc. cit. n. 2.* porro de Simonia quæ in provisione beneficiorum committitur ex professo alibi.

PARAGRAPHVS III.

De modo, quo fieri debet collatio.

Questio 778. An, & qualiter necesse sit præmittere examen collationi beneficiorum simplicium: dico simplicium; qualiter enim præmittendum collationi parochiarum seu beneficiorum curatorum, aut etiam deputati vicarii curati temporalis & perpetui, de eo satis accurate actum, ubi de vicariis & parochiis: dico etiam collationi, hoc est, libera, quæ fit absque presentatione, qualiter enim præmittendum examen institutioni, vel etiam presentationi, dictum quoque est alibi.

Respondeo primò: dum providetur beneficium per collationem, sive ab Episcopo, sive à Prælati inferioribus, regulariter opus non est examine per concursum, aut faciendo per Examinatores synodales, non solum spectato jure antiquo (ut pote vi cuius requiritur solum idoneitas in promovendo juxta *c. consuetus. 2. de appellat. & Abb. Franc. Decium & c. ibidem*) sed etiam novo Trid. utpote quod pro solis curatis beneficiis præscripsit formam examinis per concursum, in aliis autem requisivit solum habilitates de jure communi necessarias; quæ, cum aliunde notæ esse possint conferenti, opus non est hoc examine. *Gonz. gl. 6. à n. 242. citans quam plurimis. Castrop. tr. 13. de benef. d. 3. p. 4. n. 1. Garc. p. 9. c. 3. n. 4. dixi regulariter; quia quandoque ex speciali privilegio Apostolico aut consuetudine, vel statuto quorundam Ecclesiarum beneficia quædam simplicia per concursum sunt providenda: qualiter ex *constit. Sixti IV. & Leon. X.* conferendos esse canonicatus doctorales & magistrales cujuslibet Cathedralis in regnis Castella, testantur *Castrop. loc. cit. p. 3. n. 1. Gonz. loc. cit. n. 246.* Item sic beneficia patrimonialia filiis patrimonialibus in quibusdam Hispaniæ diocesisibus per concursum conferenda, testantur *ibidem.**

2. Respondeo secundò: sed neque opus est illo alio examine in isto casu notæ conferenti idoneitatis; quia nullibi in jure pro his beneficiis præscriptum examen pro forma. *Castrop. cit. p. 4. n. 4. Gonz. gl. 5. n. 86.* dicens examinari non debere in ordine ad hæc beneficia eos, qui notoriè literati sunt & habiles, citans pro hoc *Felin. in c. fin. de præsump. n. 28. Mandos. in reg. 24. q. 3. n. 3. Lamb. de jure p. 12. p. 1. q. fin. a. 3. n. 1. & c.* Et speciatim *n. 87. ex Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum pro graduati, idem dicens de graduatis, ne aliàs Universitatibus fiat injuria; eo quòd hi examinati jam sint & approbati in Universitatibus; Verùm & graduati per ipsum Trident. *sess. 7. c. 13.* excipiuntur ab examine, etiam dum ad præsentationem vel electionem ad istiusmodi simplicia promoventur: sed neque quicquam de aliis per collationem liberam promovendis *ibidem* aut alibi disponit *Trid. cum**

solum loquatur de beneficiis jurispatronatus & electivis, seu per institutionem & confirmationem acquirendis; seu nihil aliud vetat, quàm institutionem & confirmationem cujusvis beneficii Eccles. fieri sine prævio examine instituendi seu confirmandi factò per Ordinarium, *Castrop. cit. n. 3. & 4.*

3. Hinc etiam jam inferitur, eo ipso, quòd quis admissus sit & initiatus sacris Ordinibus sive à collatore ipso Episcopo, sive ab alio, præsumatur habilis ad simplicia beneficia, ita ut novo examine opus non sit. *c. accepimus. de stat. & qual. & ibi Hostien. n. 12. Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum & c. Castrop. loc. cit. n. 4.* hæc dans rationem, quòd eadem qualitates ad Ordines & ad beneficium simplex requirantur.

4. Limitanda tamen hæc illatio; quòd semel in ordine ad ordines suscipiendos, vel aliter examinatus examinari amplius non debeat, Primò nisi examen ex statuto, aut speciali aliquo jure esset pro forma statutum; tunc enim etsi aliàs factum in ordine ad alium finem, necessariò repeti debet, aliàs actus corrueret, etsi constaret & notorium esset, promovendum esse valde literatum & idoneum. *Gonz. loc. cit. n. 89. citans Lamb. ubi ante q. 12. a. 3. n. 1. Paris. cons. 12. n. 47. Fusc. de visit. l. 2. c. 5. n. 10. Mandos. ad reg. 24. q. 3. n. 8. & c.* Secundò nisi causa nova supervenisset, qualis esset, si per longum tempus studia intermissa, & hinc prudenter præsumi posset literaturæ necessariæ oblitum, *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 96.* Tertio nisi beneficium simplex sit qualificatum, veluti dignitas sine cura, vel canonicatus in cathedrali (vel etiam, ut addit *Gonz. collegiata*) quia similia beneficia requirunt specialem industriam, & consilium, quæ sacri ordines non requirunt. *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102. citans Menoch. de præsump. l. 6. præsump. 91. n. 21.* Quarto, nisi forte beneficium tale simplex haberet adjunctam aliquam administrationem sacramentorum, vel curam aliquam exercendam animarum; tunc enim promovendus etiam sacerdos jam sit, deberet examinari, si aliunde, quàm ex ordinatione non constaret idoneum esse, argumentò *Trid. sess. 14. c. 3. Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102.*

Questio 779. An, & qualiter facienda collatio (vel etiam alius actus) cum consilio alterius?

Respondeo primò, cum collatio facienda cum consilio alterius (puta, ex mente fundatoris aut alio jure speciali) tenerur collator eum requirere pro consilio, aliàs collatio, & quilibet alius actus erit ipso jure nullus, ut in terminis collationis est textus expressus in *c. cum in veteri. de elect. & ibi gl. v. expectatum. Butrio n. 1. Imol. n. 1. Abb. n. 3. & seg. Loth. l. 2. q. 2. n. 76. Gonz. gl. 46. n. 5.* citans textum quampl. & AA. in terminis aliorum actuum, puta sententiæ, aditionis hæreditatis, de procuratore, institutore & c. Siquidem requisitio consilii, ubi requiri mandatur, est de forma, adeoque debet præcedere consilium, & esse prius quàm consilium; omisso autem formæ inducit nullitatem. *Gonz. loc. cit. n. 15. ex Felin. in c. ex parte, de constit. n. 1. & seg.* Sed neque huic responsioni obstat textus in *l. quidam. §. Papinianus. & l. Titium & Merium. ff. de administratione tutorum.* ubi probatur, quòd si testator mandavit tutori filii sui, ut administraret tutelam cum consilio matris vel fratris, qui cointor non erat, tutor talis non teneatur petere consilium de

necessitate, sed tantum de urbanitate, & gesta à dicto tutore illis inconsultis valeant; nam huic difficultati ad elucidationem quoque nostrae responsionis occurrit Bartol. l. 1. ff. de exercit. actione. §. si plures. apud Gonz. loc. cit. à num. 9. (qui etiam n. 14. ait, hanc Bartoli doctrinam & distinctionem esse communiter receptam ab AA. in cit. §. si plures. & in specie ab Alberico ibid. n. 14. Paul. Castrenf. n. 6. Abb. in c. ex parte. de constit. n. 4. Butr. n. 9. Imol. n. 4. Felin. n. 1.) distinguendo nimirum: vel enim assignatur consultor, qui non est, nec esse potest particeps officii, quod habet ille, cui onus petendi consilium imponitur (qualis in illa l. quidam. erat mater, utpote qua tutrix esse non poterat, ut Gl. in cit. l. 1. de exercit. actione ad §. si plures. v. impetravit) & tunc tenet actus non petito consilio: vel assignatur consultor, qui potest esse capax & particeps dicti officii, & in hoc casu jam subdistingendum: vel hoc onus petendi consilium imponitur ab homine alicui habenti potestatem à lege (qualis est tutor vel curator, qui licet nominatus à testatore, habet tamen potestatem à lege. l. 1. ff. de tutel. l. 1. c. de juram. calum.) & jam non tenetur de necessitate petere consilium à consultore, ne potestas legis pendeat ex arbitrio alieno; & hic erat casus, de quo cit. l. Titium & Merium. vel imponitur dictum onus non ab homine, sed ab ipsa lege alicui habenti potestatem ab eadem lege, & tunc actus non tenet, nisi petito dicto consilio, juxta Authens. de non alien. reb. Eccl. l. impuberibus. ff. de suspect. tutor. c. novit. c. quanto. de his, qua sunt à Prel. quos textus citat Gonz. num. 13. Aut denique onus requirendi consilium imponitur ab homine alicui habenti potestatem non à lege, sed ab ipso homine, veluti si dominus mandet suo procuratori vel institutori, ut nihil faciat sine consilio Titii, & tunc quoque actus nullus est, nisi consulto Titio l. 2. l. idemque. ff. mandati. l. sed & si pupillus. ff. de instit. actione. c. cum olim. de arbitris. c. cum in veteri. de elect. c. 2. de corpore vicariis &c. apud Gonz. n. 14.

2. Nihilominus multifariam limitatur responsio nostra à Felin. apud Gonz. à n. 16. Primò, ut non procedat, quando periculum est in mora; quia consulendus erat absens. c. unico. ne sede vac. in 6. & ibi Felin. n. 1. post Abb. ibid. n. 4. cujus limitationis declarationes & sublimitates quinque vide apud Franc. in cit. c. unic. §. fin. n. 3. Secundò, dum aliquid fieri cum consilio alterius mandatur habenti prius potestatem expeditam id faciendi liberè sine tali consilio, v. g. si Papa mandaret ordinario collatori, ut provideat de prima vacatione cum consilio Cajj, absque tamen appositione decreti, quòd aliter facta provisio sit irrita, valebit actus seu collatio ipso jure, licet factus inconsulto Cajjo, & faciens illum actum sit puniendus; quia tale mandatum censetur potius emanare ad excitandam quàm impediendam jurisdictionem, & videtur mandatarius ille potius actum facere ex jure suo & priore potestate, quam habebat per textum c. dilectus. de prac. licet. de off. Ord. c. cum aliquibus. de rescript. in 6. Felin. loc. cit. citans Abb. in c. ex parte. de constit. n. 5. & Imol. n. 4. apud Gonz. n. 17. & 18. dicentem, pro hac limitatione esse pulchram glossam in Clement. de jure patronatus. v. imbibentes. quam Felin. in c. ex parte. n. 2. exornet & 6. modis limitet. Tertiò, dum is, qui consulendus erat, non erat capax dandi consilium. Felin. in cap. ex parte. sub num. 7. apud Gonz. num. 19.

3. Respondeo secundò: petendum est consi-

lium, dum res adhuc est integra, adeoque petitio consilii debet precedere expeditionem actus, v. g. collationis, ita ut si postmodum peteretur, actus sit invalidus, c. cum in veteri. de elect. & ibi Hostiens. Butrio. Abb. &c. quos citat & sequitur Gonz. loc. cit. n. 38. Laym. in c. cum in veteri. n. 6. Petendum etiam congruo & competente tempore, hoc est, ut tantum temporis spatium superfit, quo consultor deliberatum responsum dare queat. Laym. loc. cit. juxta cit. cum in veteri. & Butr. ibi n. 5. & 6. ita ut si is, qui tenebatur requirere consilium, arctavit se ad extremitatem temporis, non valeat collatio, aliisve actus sine consilio gestus, licet propter extremitatem temporis non potuerit habere consilium; hoc enim imputandum est ei, qui in tantum se arctavit. Gonz. loc. cit. nu. 39. ex Abb. in cit. cum in veteri. n. 7. & 9. Laym. loc. cit. hinc

4. Respondeo tertio: ita requirendum consilium, ut consultor habeat tempus sufficiens ad deliberandum, priusquam respondeat, adeo, ut unus impedire possit, quo minus responsum detur ante tempus competenti deliberationi sufficiens. Laym. loc. cit. quapropter post petitum consilium expectandum est responsum debito & congruo tempore, hoc est, necessario ad hoc, ut consultor possit cuncta rimari & considerare, juxta c. cum in veteri. & Innoc. Butr. Abb. & alios ibi, Gonz. n. 40. ne, si eo responso non expectato intra tempus congruum progrediatur, actus sit nullus. Gonz. loc. cit. n. 5. & ne, si consultor repente consulat, consilium sit nullum, ut Butrio. in c. si pro debilitate. n. 13. de off. Deleg. Felin. in c. Ecclesia S. Maria. n. 12. de constit. & alii apud Gonz. num. 45. prout sententia est ipso jure nulla, si fuit lata intra tam breve tempus, ut acta verisimiliter non potuerint videri; ut Jason. in l. judices. n. 2. c. de judiciis. Fed. de Sen. in 17. de sententia. n. 3. & plures alii apud Gonz. n. 46. Quòd tamen consilium fuit requisitum opportunè, & expectatum debito tempore & competente, si consultor differat plus debito respondere, vel non vult impendere consilium, potest procedi ad actum, non expectato consilio, ut probatur à contrario sensu c. cum in veteri. Gonz. n. 60. citans Abb. in cit. c. num. 8. & Butr. n. 7. Lamb. de jure pat. l. 2. p. a. q. 4. a. 11. num. 2. &c.

5. Respondeo quartò: qui tenetur conferre, vel alium actum expedire cum consilio alterius, dum exquisivit illud, & expectavit congruo tempore, non tenetur illud sequi. c. cum in veteri. c. cum olim. de consuetud. c. 1. de Capell. monach. Gonz. loc. cit. n. 61. cum comuni, id speciatim probans, in variis exemplis à num. 62. de natura enim consilii est, & ex proprio significato, quòd non obliget. c. nullus ex consilio. de reg. juris in 6. c. denique. dist. 4. Gonz. n. 75. citans insuper Abb. Felin. Decium in c. 1. de constit. & plenissimè Menoch. de arb. l. 2. cas. 38. & generatim loquendo, libertas esse debet petentis consilium, ut examinare apud se possit, num consilium expedit. Laym. loc. cit. n. 9.

6. Limitanda tamen hac responsio primò, nisi consilium detur non habenti plenum intellectum; tunc enim sequendum, aliter actus erit ipso jure nullus, juxta l. impuberibus. ff. de suspect. tutor. ubi, quòd impuberes possunt curatores suos de suspectis accusare, modò id faciant ex necessariorum consilio, quòd sequi tenentur, & quo sunt minores, & plenum intellectum non habent, ut Bartol. in dict. l. & AA. communiter. Gonz. loc. cit. n. 77. citans insuper Butr. in c. cum olim. de arb. n. 15. & Abb. ibid.

ibid. nam. 5. existimari siquidem in eo casu debet, mentem mandantis esse, ut sine illius consensu & approbatione nihil agatur; quia alioqui negotio non satis prospectum esset. Laym. *cit. n. 9.* Secundò, nisi consilium sit petendum ab eo, qui est particeps officii, juxta *l. Titium. ff. de administr. tutor. ubi*; quòd si quis nominatus tutor testamentarius, ita ut omnia gerat cum consilio fratris testatoris, & hic frater est particeps officii, seu contutor, nihil agatur, nisi tutor hujus contutoris consilium exquisierit, & secutus fuerit. ut *ibi Bartol. Gonz. n. 78.* citatis Abb. & Butr. *ubi ante.* Laym. *loc. cit.* ubi etiam quòd idem dicendum, si ejus, cujus consilium requirendum, alià ratione interlit, v. g. Capituli aut patroni, ne jura Ecclesie diminuantur; tum enim etiam consensus expectandus est per se & ordinariè loquendo. Hinc limitanda est responsio Tertio, nisi consilium ratione subjectæ materiæ sumatur pro consensu, prout contingit in *c. venerabilis. de off. Deleg.* juxta Gl. *ibid. v. consilio.* Gonz. *n. 80.* citans Abb. in *c. cum olim. de arb. n. 4.* Selv. *p. 1. q. 6. n. 2. & c.* Quarto, nisi ex mente proferentis, vel qualitate negotii aliud colligatur, Gonz. *n. 88.* citans Imol. in *c. cum olim.* Franc. in *c. unic. ne Sede vac.* in *6. & c.* Quintò, nisi ex vi specialis statuti, consuetudinis aut rescripti illiteratus iudex teneatur sententiam dicere cum consilio Sapientis; tunc enim, si illud non fuerit secutus, sententia erit ipso jure nulla, juxta Castrenf. *conf. 1. n. 2. l. 3.* Vantium *de nullitate ex defectu jurisdict. n. 152.* Lancellort. *de ar. sent. p. 2. c. 9. n. 13.* Menoch. *de arb. l. 1. q. 23. n. ult. & c.* apud Gonz. *à num. 82.* Denique dum dicitur, ut procedatur de, vel ex consilio, debere aliquem sequi hoc consilium; secus, si dicatur *cum consilio*, tradunt Jo. And. in *c. nullus ex consilio. n. 10.* de reg. juris, in *6.* & Alberic. in *l. quidam decedens. ff. de administr. tutor.* apud Gonz. *n. 85.* qui tamen *num. 86.* ait, veriore esse opinionem contrariam: ed quòd in jure non reperiatur fundata ista differentia. citat pro hoc Bartol. in *l. 1. §. si plures. de instit. actione.* Imol. in *c. cum olim. de arb. n. 8.* Gemin. in *6. l. ne Sed. vac. §. fin. in 6.* Franc. *ibid. n. 5.* Ait tamen Gonz. *n. 87.* quòd si diceretur, ut procedatur secundum vel juxta consilium, illud necessariò sequendum sit; ed quòd si mandetur pronunciari sententia juxta, vel secundum consilium, & pronunciaretur contra vel prater illud, nemo ambigat violari formam traditam, & actum corrumpere, juxta *cap. cum dilectis. de rescript. c. cui. de non sacerdotali. de prob. in 6.* citat pro hoc Lap. in *reg. nullus ex consilio. n. 1. de reg. juris in 6.* Butr. in *c. cum olim. de arb. n. 19.* qui etiam dicat, non esse in hoc differentiam inter dicere: *de consilio*, & dicere: *juxta vel secundum consilium*, plures alias limitationes erui posse ex dictis à Gemin. & Franc. *loco ult. cit.* ait Gonz. *n. 88.*

7. Denique ad illud, quòd hic queri poterat, num. si lege, statuto, aut ex commissione alicui facta ad actum aliquem, v. g. ad electionem expediendum, adhibendum sit consilium aliquorum, talis actus circa illam ipsam personam, cujus consilium exquirendum, exerceri valeat, v. g. ea eligi, vel ei conferri beneficium possit. Respondetur affirmativè, Argumento *c. cum in veteri.* Laym. *ibid. n. 4.* posse etiam tunc prateriri illam in petendo consilio, prateritum dum & alii prater illam denominari consultores, & ab iis solis peti consilium, tradit Laym. Argumento *cit. cap.* & juxta Gl. *ibid.* quam sequitur Butrio *ibid. n. 17.* contra Abb. & Jo. And. volentes, saltem tunc in genere ejus ex-

quirendum consilium; ed quòd forma mandati exactè sit servanda; ad quòd tamen respondet Laym. in mandato potius attendendum ad mentem, quam verba mandantis, & in commissione aut mandato excipiendum esse casum specialem, quem ipsemet mandans specialiter exclusum, seu non comprehensum voluit; talem autem esse casum petitionem consilii ab eo quòdam faciendam electionem, quem Electores eligere decernunt.

Questio 780. An, & qualiter collatio (idem est de quocunque alio actu) faciendà cum alterius consensu?

1. Respondeo primò: si collatio fieri debet cum consensu alterius, facta sine illo est nulla, *c. 1. 29. q. 1. Host. in colim. num. 4. ibidem.* Jo. And. *n. 10.* Imol. *n. 7.* Butr. *n. 14.* Abb. *n. 4.* quos prater alios citat & sequitur Gonz. *gl. 47. n. 3.* consensus enim quando requiritur, semper præsuntur esse de substantia actus. Gonz. *ibid. n. 14.* citans Bald. in *l. fin. c. de bonis, que liberis. n. 16.* Menoch. *de præsumpt. l. 9. præsumpt. 34. n. 12. & 13.* quamvis autem, qui actui consentit, actum ipsum gerere videatur, juxta *l. sicut. ff. de arb. l. si fundus. ff. de pignoris. l. si liqueat. c. de inoff. donat. & Bald. ibi. nor. 2.* Tiraq. *de LL. con. nub. gl. 5. ex n. 145.* apud Gonz. *n. 16.* propriè tamen & strictè loquendo, aliud est conferre, aliud conferenti consentire. *c. unico. ne sed. vac. in 6. c. aliud est. ff. de reg. juris.* Gonz. *n. 18.* Sic quidem idem sunt eligere, & electioni consentire, quòdam voluntatis approbationem; sed non ad alios effectus, dum eligens auget numerum suffragiorum, non autem consentiens electioni; sic aliud est vendere, aliud venditioni consentire. Laym. in *c. nulli. de elect. in 6. n. 2.* Quare distinguendum ita, ut consentiens propriè dicatur facere, si sit verus dominus, secus si non sit dominus; cum tunc non tam faciat, quam quandam obstantiam de medio tollat, ut Bald. in *l. ut persentis. c. de servo pignori dato. n. 1.* Gonz. *n. 19.*

2. Respondeo secundò: sicut, dum actus debet fieri de consilio & consensu alterius, sufficit solus consensus illius; cum quilibet consensus habeat in se inclusum consilium eodem contextu. Oldrad. *conf. 44. n. 5.* Franc. in *c. 1. de Clerico egrotante. in 6.* & in *c. unic. ne Sed. vac. in 6.* apud Gonz. *num. 10. & 11.* Ita etiam, dum actus debet geri de consensu alterius, sufficit solum consilium; cum satis dicatur consentire, qui consuluit. Franc. *loc. ult. cit.* apud Gonz. *n. 12.*

3. Respondeo tertio: dum lex seu dispositio exprimit, seu declarat, quòd consensus ille debeat esse expressus, non sufficit tacitus. Gonz. *num. 20.* citans Jo. And. Franc. Gemin. & Gl. in *c. statutum. de rescript. in 6.* & Tiraq. in *LL. con. nub. gl. 7. n. 7.* si enim in lege vel dispositione non sit mentio expressi consensus, tunc, si consensus requiritur pro forma, non sufficit tacitus, sed opus est expressio; Gonz. *num. 12.* citans *c. cum ab uno. de re judic. in 6.* juxta Gl. *v. mandantibus.* & *ibid.* Gemin. *n. 2.* Abb. in *c. dilectis. de arb. num. 10.* Gomez. *Mandof. & c.* dicensque id variis modis limitari à Granucio *l. 1. Theorem. 25. n. 18.* dum verò consensus non requiritur pro forma, probabilius sufficit regulariter consensus tacitus. Gonz. *num. 22.* citans Barth. & Jason. in *l. 1. §. voluntatem. ff. solut. matrim.* Roch. *de jure patr. v. pro eo. quòd de diceciani consensu.* Lamb. *l. 1. p. 1. q. 2. a. 6. n. 1. & 2.* Tiraq. *ubi ante. n. 6.* & plures alios. Consensus autem expressus dicitur, qui ver-

bis exprimitur; tacitus, qui ex factis resultat. Gonz. nu. 23. juxta Gl. in Clem. sepe. de verb. signif. §. fin. v. non contradicentibus. Consensus expressus multis modis dicitur, de quibus videndus Tiraq. de LL. connub. gl. 7. à num. 86. Paris. de resign. l. 8. q. 10. & seq. tacitus verò quor modis inducatur, vide per gl. in c. dilecti. de appellat. v. factio pro voluntate. & ibi AA. communiter. Mascari. de prob. conclus. 416. & 417. Tiraq. de jure constituti. p. 3. limitat. 40. n. 12. Porro præter alia signa, ex quibus cognoscitur consensum esse formalem auctorizabilem, seu pro forma & ad solemnitatem requisitum, illud ex omnium sententia ferè est potissimum, ut ait Gonz. num. 31. & 32. remittens ad Bartol. in l. 1. ff. de Legat. n. 2. & 3. Tiraq. in LL. connub. gl. 6. n. 5. & seq. Felin. in c. edocui. de rescript. n. 7. dum consensus requiritur ob favorem publicum, secus si requiratur ob favorem privatum illius, qui consensum præstare debet.

4. Respondeo quartò: regulariter loquendo, consensus potest sequi, ita ut actus sit validus, ac si intervenisset consensus à principio, Gonz. num. 33. citans Tiraq. ubi ante, n. 1. Paris. de resign. l. 8. q. 10. n. 5. & seq. Lamb. l. 1. p. 2. q. 2. a. 16. n. 1. Abb. in c. novit. de judiciis. n. 4. &c. Limitandum tamen hoc ipsum: nisi consensus requiratur formalis & auctorizabilis; quia tunc, si non concurrat in ipso actu, actus est à principio nullus, & licet postea consensus sequatur, actus non convalescit. Gonz. n. 34. præter jam cit. citans in super Butrio in c. cum consuetudinis. de consuetud. n. 20. & Imol. ibid. n. 5. Rebuff. in comp. de reb. Eccl. n. 15. Redoan. &c. ac dicens, alias limitationes videndas apud Jason. in l. si quis mihi. §. justum. num. 43. ff. de acquirenda hered. Idem ferè tradit Laym. ad c. prudentiam. de off. & potest. jud. Deleg. n. 2. ubi etiam, quod consensus sequens non sufficiat ad confirmandum seu ratificandum actum præcedentem, dum actus propter defectum consensus omnimodè seu omni jure est irritus (nisi forè specialis fictio aut juris dispositio subveniat. V. g. si quis meo ignorantis nomine quid egit, possum de iu ratum habere, ac si mandassem, juxta reg. 10. in c. rati habitationem retrorahi, & mandato, non est dubium, æquiparari) sic, dum non approbatus poenitentes absolvit, non potest Episcopus aut Papa postea, quod actum est, ratum habendo, absolutionibus valorem tribuere. Si vero actus aliquo modo: v. g. spectato jure naturali, est validus, licet jure positivo sit irritus, tunc duo attendenda. Primum, num actus ob defectum præstiti consensus jure positivo irritus subsit adhuc potestati & dispositioni illius, qui illum ratificare postmodum cupit, & valebit ratificatio. Sic Capitulum ratificare ex post potest, quæ non requisitio consensu illius à Prælate acta sunt. Sic Episcopus ratificare contractus, quos Capitulum Sede vacante instituit, si Ecclesia utiles. Secus si actus talis non subest ejus potestati. Alterum, quod attendendū, num consensus similisve forma requiratur ob favorem potissimum privatorum, & tunc hi, quorum interest, possunt renunciare favori, adeo ut, si nihil contra actum opponatur, censeri debeat validus; secus si consensus similisve conditio requiratur ob bonum publicum, vide Eund. Laym. ad c. quotiens. de paltis.

5. Respondeo quintò: consensus requisitus pro validitate collationis est præstandus de tempore vacationis beneficii, & non ante. Gonz. num. 35. ex Puteo. l. 2. decis. 153. n. 1.

6. Respondeo sextò: consensus ille præstari

potest per literas, nuncium aut procuratorem. Gl. in l. si cum dotem. §. si patri. ff. solut. matrim. v. oportet. & ibi omnes. Gonz. n. 36. citans Paris. l. 2. q. 8. per tot. Tiraq. de LL. connub. gl. 6. n. 20. & seq. ubi id modis aliorum limitat.

7. Respondeo septimò: si is, qui consensum præstare debet, recuset consentire, potest compelli, ut consentiat, nimirum per Superiorem, qui ei id manderet; aut si maneat in contumacia, hoc est, sine justa causâ pergat recusare præstationem sui consensus, Superior loco ejus consensum præstare potest, & is sufficit; juxta l. cum non solum. §. necessitatem. c. de bonis, qua liberis. & c. nullus. de jurepatr. & ibi Gl. & AA. communiter. Gonz. n. 37. citans Abb. cons. 65. dub. 5. l. 2. Felin. in c. cum venerabilis. n. 33. de except. & potissimum remittens ad Lamb. de jurepatr. l. 1. p. 2. q. 1. a. 20. per tot. Dum autem ad est justa aliqua causâ negandi consensum, non potest quis cogi à Superiore ad illum præstandum, Gonz. n. 43. citans Abb. in c. licet. de regularib. n. 9. & Lamb. ubi ante, n. 13. ubi etiam, quod si Superior compelleret ad consentiendum, in hoc casu locus esset appellationi ad Superiorem Superiorem illius. Porro dum actus, super quo fuit primò præstitus consensus, fuit nullus, tenetur de novo præstare consensum ille, qui ad præstandum fuit obligatus, ut actus valide fiat, cum paria sint, non præstare consensum, & inutiliter præstare consensum, Gonz. n. 40. & 41. ex Puteo l. 3. decis. 258. per tot.

8. Respondeo octavò: num consensus præstandus per Capitulum collationi factæ per Episcopum debeat collegialiter præstari, vel sufficiat, quod singulariter præstetur per Capitulares non congregatos capitulariter, late videndum apud Felin. in cap. cum omnis. de constitut. Denique observandum hic consensum differre à licentia primò, quod licentia semper & necessariò debeat præcedere; consensus autem regulariter, ut dictum, sequi possit. Gonz. nu. 45. & 46. citans Authen. licentia. c. Episcopis & Clericis. c. licet. de Regularibus. Bartol. Caltrenf. Jason. in l. si quis mihi bona. §. justum. ff. de acquir. possess. Secundò, quod consensus sufficiat tacitus, dum non requiritur pro forma, licentia verò debeat esse regulariter expressa (etsi quandoque, ut Gonz. num. 53. ad diversos effectus & ratione materia subjectæ sufficeret licentia tacita) Gonz. n. 50. citans Gl. in Clem. 1. de testam. v. observata. & ibi AA. Corsettam in suis singularibus. v. licentia. Tiraq. in LL. connub. gl. 7. n. 8. &c. unde non sufficit tacitus consensus, ubi licentia requiritur, Gonz. num. 51. citans Lamb. de jurep. l. 1. p. 2. q. 1. a. 16. num. 8. Lap. alleg. 86. n. 3. Roman. in l. 2. §. 1. n. 11. ff. solut. matrim. Tertiò, quod consensus regulariter est sequendus; secus de licentia. Gonz. cit. num. 53. & 54. remittens ad Bald. in l. fin. c. ad Macedonian. ubi alia plura de licentia. Differet etiam consensus à jussu, quod jussus & mandatum debent præcedere; consensus potest præcedere & sequi, &c. Gonz. n. 55. citans plures.

Quæstio 781. Qualiter collatio faciendâ cum interventu aliorum?

1. Respondeo primò: dum in expeditione collationis seu alterius actus requiritur interventus alicujus, si actus absque eo expediat, ipsa jure est nullus. c. ob euntibus. 63. dist. 2. c. causam matrimonii. de off. Delegat. Gonz. gl. 48. n. 2. citans in super Gambar. de permur. benef. n. 120. & dicitur clanc

clandestinus & occultus, ut patet in matrimonio, quod etiam contraheretur in presentia mille testium, si tamen deficiat requisita presentia parochi, vel alterius Sacerdotis de parochia aut Ordinarii licentia, est clandestinum & nullum. Gonz. n. 30. Neque dicta presentia parochi, cum pro forma requiritur, suppleri potest per ullum aequipoisens, ut declaravit S. Congregatio. Gonz. nu. 31. Accipitur autem interventus proprie pro presentia corporali, licet lato quodam modo intervenire quoque dicitur ille, qui sine corporali sui, vel procuratoris presentia in actu exercendo concurrat consilio, consensu, vel auctoritate, aut alias. Gonz. n. 18. & 19. juxta l. sed et si pupillus. §. conditio. ff. de inst. actione. juxta Gl. & Albericum ibid. n. 7.

2. Respondeo secundò: nequaquam presentia seu interventus requisitus importat consensum, juxta dicta alias ad reg. 8. Cancell. sed sufficit presentem esse quempiam, etiam contradicat, ut patet ex l. coram Titio. ff. de verb. signif. ubi dicitur: non etiam velle is debet; n. n. & invito eo recte fit, quod justum est. & l. diem proferre. ff. de arb. Item ex Trid. sess. 24. c. 1. disponente nullum esse matrimonium, nisi contrahatur in presentia parochi & testium; & tamen, licet parochus & testes inviti, & per vim compulsi, & contradicentes interveniant, valet matrimonium ex declaratione S. Congregationis. Gonz. n. 7. & 6. Felin. in c. cum causam. de testibus. n. 3. Neque importat consilium; cum de natura consilii sit, quòd requiratur ante actum opportuno tempore, & expectetur per debitum tempus; cum in presentia sufficiat, quòd in ipso actu interveniat. Gonz. à num. 11. neque importat quidquam aliud fieri aut dici ab eo, cujus presentia requiritur. Gonz. n. 9. citans Bartol. in l. Molestinus. de donationib. n. 3. Bald. in l. illud. c. de sacrosanctis Ecclesiis. n. 4. Ad quid tamen requiratur & conducatur presentia, si opus non sit, ad presente dari consensum, consilium aut quicquam aliud fieri, dictum est alias ad reg. 8. Cancell. vide de hoc Gonz. à num. 23.

3. Respondeo tertio: importat tamen presentia scientiam & intelligentiam, & absque ea non dicitur presentis, etiam adit de ceterò corporaliter. cit. l. coram Titio. de verb. signif. Gonz. nu. 2. citans Card. in Clem. causam. de elect. in 6. Masc. de prob. concl. 9. Menoch. de presump. l. 6. presump. 21. n. 1.

4. Respondeo quarto: dum interventus requiritur pro forma, non sufficit illum, cujus presentia requiritur, casualiter actui supervenire, seu repentine adesse, si ad illum actum adhibitus non est; dum, qui casualiter adest, adesse non videtur. Gonz. num. 32. citans l. questum. §. fin. ff. de Legat. l. generali. §. uxor. ff. de usufructu. Milium in repertor. v. presens confertur. Mandol. conf. 18. num. 13. & seipsum gl. 43. Et sic testis repentini dictum nullum est; quia non presumitur informatus sufficienter. Gonz. nu. 33. citans cap. qui ambulat. §. q. 5. Barbatiam in c. si pro debilitate. de off. Deleg. n. 43. Gomez. in c. 1. de judic. in 6. nu. 86. &c. Vide eundem Gonz. n. 35. ubi recitat hanc declarationem S. Congreg. Parochus presens matrimonio debet esse, ut appareat à contrahentibus adhibiturum fuisse: secus si presens casu fuisset. Item aliam fusiorem ejusdem contenti; in cujus sine tamen dicitur, parochum adhuc esse & dici posse adhibiturum, quamvis ex alia causa esset vocatus. Vide etiam eundem Gonz. n. 22. ubi dicit, non requiri citationem, ubi adest presentia, quæ habetur pro citatione; citat pro hoc l. de unoquoque. ff. de re judic.

Bald. in c. plerumque. de rescript. n. 3. Bartol. in l. patre furioso. ff. de re judicata. n. 6. Abb. in c. tenor. de re judic. in fin. Vantium de nullitatibus. c. fin. n. 15. &c.

5. Respondeo quinto: dum requiritur presentia alicujus, regulariter est necessaria presentia corporalis, nec sufficit procurator, seu ratificatio; quia ille dicitur verè presentis, qui præbetur sensibus corporis, & personaliter ac corporaliter adest, ut Gl. in Clem. dudum. §. ac denique. v. presentari. de sepulturis. Abb. Franc. Dec. in cap. cum parati. de appellat. qui dicunt id notandum de statutis & aliis dispositionibus, requirentibus presentiam alicujus ad certum actum. Gonz. n. 36. Sic v. g. si statutum requirit presentiam consanguineorum in contractu mulieris, debent hi intervenire presentiam corporali; quia statutum requirit presentiam veram, & non fictam, & sic non possunt satisfacere per procuratorem. Gonz. n. 37. ex Bald. in l. r. n. 54. & fin. c. qui admitti ad bonorum possess. & Tiraq. in ll. connub. n. 31. ad finem. Quæ tamen responsio limitanda primò: nisi requiratur presentia alicujus Universitatis, vel Capituli, Collegii, &c. tunc enim potest Capitulum, Collegium, Universitas alios constituere, qui illorum nomine interveniant. Gonz. n. 38. citans Abb. in c. non potest. de sententia & re judic. num. 12. Felin. in c. cum omnis. de constitut. num. 30. Decium in c. cum parati. de appellat. num. 4. &c. Secundò: nisi justum impedimentum esset; quia tunc poterit actus expediri per procuratorem ejus personæ singularis, cujus presentia requiritur. Gonz. n. 39. citans Decium ubi ante. Aretium in c. licet ex quadam. de testibus. notab. 8. &c. Tertiò, nisi materia subiecta sit talis, quæ ex natura sua non requirit presentiam corporalem. Gonz. num. 41. citans Abb. in c. cum parati. n. 5. Felin. ubi ante. &c.

6. Respondeo sexto: quòd si is, cujus presentia requiritur, interesse noluit, recurrendum erit ad Superiorem, ut is ei mandet intervenire, eo nolente iudex ipse, vel alius ejus loco deputatus interfit; vel ut actus sine illius interventu expediri valeat. Gonz. n. 42. ex Tiraq. de ll. connub. gl. 8. n. 20. & seq. ubi etiam, quòd hoc postremum sit consultius remedium; vel etiam sine ulla additione Superioris, dum qui interesse debebat, requisitus debito & opportuno tempore, ut interveniat pro certo die, hora, & loco assignato & opportuno, alias actum expediendum sine ipsius presentia, non venerit, procedi potest ad actum, & is tunc tenebit gestus sine illius presentia. Gonz. num. 43. & 44. citans Archid. in c. Episcopus. 15. q. 7. n. 1. Bald. in l. i. c. qui admitti ad bonor. possess. n. 51. unde etiam si is, cujus presentia requiritur, esset mortuus vel absens, ita ut esset periculum in mora, si expectaretur, actus gestus sine tali presentia erit validus. Gonz. n. 45. ex Tiraq. ubi ante. n. 6. 13. & 16.

7. Respondeo septimò: dum requiritur presentia alicujus in actu, regulariter non presumitur, dictus actus gestus cum dicta presentia, nisi probetur; quia presentia est quid facti. Gonz. 60. citans l. optimum. c. de contrahend. & com. stipul. Jason. in l. Tertia. ff. de verb. obligat. num. 5. Felin. in c. tenor. de sentent. & re judic. num. 3. Menoch. de presump. l. 9. presump. 14. & 18. qui duo postre-

mi id variis modis limitant.

* *

Quæ

Questio 782. Qualiter collatio facienda de scientia vel conscientia alterius?

Respondeo: In hoc casu collatio fieri nequit, nisi collator prius notificet Titio, vel illum certiore faciat; nequaquam autem tunc requiritur consilium, consensus aut presentia Titii, sed sufficit, quod nudam habuerit scientiam. Gonz. gl. 49. n. 8. citans Bald. in rubr. c. de executor. & in stiror. actione. num. 7. Felin. in c. ex parte. n. fin. de constitut. Tiraq. de v. connub. gl. 7. n. 35. qui tamen n. 36. tradit, quod si ille, cujus scientia requiritur, est Superior, scientiam habere vim consensus, & requiri illius consilium.

Questio 783. Qualiter collatio facienda ad supplicationem alterius?

Respondeo: Dum id requiritur, collatio facta non tenet, nisi prius alterius supplicatio precedat: nam licet preces supplicantis non obligent (cum supplicatio concernat gratiam & meram liberalitatem ejus, cui supplicatur. Lancell. de attent. p. 2. c. 19. n. 25. Maranta de ordine judiciorum. p. 2. actu. 2. tit. de appell. n. 18.) negari tamen non potest, esse obligationem expectandi talem supplicationem; & vel sic collatio non dicitur libera ad effectum. reg. 8. Cancell. cum restringatur mera & libera facultas conferendi, quomocumque collatori placuerit. Gonz. gl. 49. n. 10. & II.

Questio 784. An, & qualiter dum collatio spectat ad Capitulum, & Episcopum simul (idem videtur esse, dum spectat ad duos alios) fieri possit ab uno sine altero?

Respondeo primò, posse fieri ab eorum uno, & tenebit per unum illorum facta; eò quod jus conferendi competit cuilibet in solidum, etsi unus non confert, censetur consentire collationi ab altero facta, dum non contradicit, & sic veluti simul cum illo conferre. Lott. l. 2. q. 21. n. 24. Corrad. pr. benef. l. 4. c. 6. nu. 61. citans Mandol. reg. 17. q. 14. Gonz. gl. 45. n. 69. Garc. p. 5. c. 4. n. 42. atque ita facta collatione per quemlibet eorum, statim jus acquiritur provisio; cum sufficiat, alterum non contradicere; licet enim actus sit simultaneus, est tamen in solidum penes utrumque, & sic dividius respectu exercitii. Corrad. ibid. Lott. loc. cit. n. 25.

2. Respondeo secundò: quin, ut evitetur devolutio ad Metropolitanum, potest Capitulum instante termino temporis semestris monere Episcopum, eoque negligente solum conferre sine Episcopo. Idem vice versa potest Episcopus. Laym. ad cap. dilecto. de suppl. negl. Pral. De his sparsim alibi plura.

Questio 785. Virum collatio egeat certâ verborum formâ?

Respondeo: In spectâ juris communis dispositione, in collationibus beneficiorum non exigitur certa aliqua verborum forma, potestque fieri provisio per quemcunque actum, sive verbo, sive nutu, modò voluntas exprimat conferentis. Corrad. l. 4. c. 7. n. 15. Lott. l. 2. q. 1. n. 28. & l. 3. q. 19. n. 27. citans Lamb. de jurep. l. 2. p. 3. q. 11. a. 1. n. 9. Selv. p. 3. q. 10. n. 11. & Rotam in Calaguriv. beneficii. 22. Junii. 1622.

Questio 786. An collatio indigeat literis?

Respondeo primò: quod attinet provisionem seu collationem Apostolicam, tametsi, ut Lott. l. 3. q. 1. n. 4. non desint, qui solo verbo absque ulla scriptura velint hunc actum collationis Apostolicæ confici, argumento Clem. dudum, de sepult. §. nos etenim, & Gl. ibid. v. verbo. dum totam Principis gratiam stare volunt in ejus lingua (quod non ad omnem gratiam, sed ad eam solum, quæ ex natura nullam exigit scripturam, & quam Princeps vult sine aliquo scripto, referendum declarat Suar. de ll. l. 8. c. 2. n. 2. & 8. citatus à Lott. d. q. 1. nu. 6.) Verius tamen est, hunc actum scripturam exigere. Lott. ibid. n. 7. non enim minus gratiæ istæ seu mandata Apostolica apud Canones vocantur assatus, ut legitur in c. Augustino. 12. q. 2. quam apud leges gratiæ & mandata. l. sacri assatus. c. de diversis rescript. & l. 3. de Episcopali audient. Lott. n. 8. De ratione autem assatus Principis est, ut de ejus rescripto propria manu confecto constet, juxta cit. l. sacri assatus. Lott. ibid. atque ita constat Papæ rescripto seu signaturâ confici gratiam, ac inde consumi præcedentem vacationem beneficii. Lott. nu. 15. citans Cassad. decis. 4. n. 1. de causa possess. & proprietatis. & Rotam decis. 418. n. 3. p. 1. divers. Et quidquid sit de forma rescripti, de qua in cit. l. sacri assatus (quæ modò videri recessisse ab usu Curia tam apud Pontifices, quàm Cæsares, ait Lott. nu. 10. ex Saliceto ad cit. l. n. 1.) etiam adhuc modò tenaciter observari, ne aliter gratiæ hujusmodi per Papam concedantur, quàm per illius rescriptum, seu signaturam propriâ ejus manu firmatam, adjunctâ primâ literâ proprii nominis, testatur Lott. nu. 11. quamvis, ut addit num. 12. minimè negandum sit, signaturam hanc sive rescriptum adjici manu alterius, de mandato tamen ipsius Papæ sub hac forma: concessum in presentia d. N. Papæ. Ex his igitur satis turò concludi posse, gratiam Apostolicam ad beneficium in tota substantia sua radicari in ipsius Papæ rescripto, id est, in signatura propriâ manu adjunctâ supplicationi, unde sortitum est nomen illud; quippe rescriptum dicitur, quasi responsum scriptum ad petitionem alterius, ait Lott. n. 32. Porro hic observandum diligenter, hanc scripturam seu signaturam, quâ Papa signat supplicationem, atque ita gratiam facit de beneficio, non confundendam cum scriptura seu literis, quas, ut ait Lott. l. 3. q. 2. num. 1. per ipsam illam signaturam, quam Papa tacite mandare videtur, confici secundum ipsam scripturam, ita ut tametsi his literis expeditis videantur conjungi duo actus, rescriptum scilicet seu signatura, & litera vi illius confecta, hi actus tamen considerantur tanquam inter se dividi & penitus separati. Lott. cit. q. 2. n. 11. ex Archid. in præm. 6. decretalium, n. 2. Gemin. §. universitati, n. 3. ac de his literis, secus dicendum; unde

2. Respondeo secundò: quidquid sit de eo, num litera hæ sint de substantia, aliquibus dicta probatoria secundum Bald. in l. humanum, c. de ll. n. 6. & Gomez. ad reg. de non judicando. q. 1. quam alii vocant probatoriam solemnitatem, ut Gemin. conf. 209. n. 6. Lott. n. 13. hæ litera non sunt de forma seu substantia intrinseca gratiæ seu provisionis Apostolicæ, sed spectant ad simplicem extrinsecum usum, & exequibilitatem gratiæ, ut Lott. q. 2. n. 1. & 12. citans Rotam decis. 585. n. 2. p. 2. recent. Declaratur nunc hoc ipsum; tametsi enim litera hæ formam aliquam importent, ita ut ante harum literarum expe-

expeditionem gratia videatur informis & rudis, veluti egens expolitione circa clausulas, & earum extensiones per Officiales, qui soli eam possunt in mundum reducere & expolire, quin & literas denegare, aut de facili, ut Gonz. *gl. 15. §. 3. n. 33.* supplicationem signatam lacerare. Mandos. *ad reg. de non iudicand. q. 3. n. 4.* Bellam. *decis. 110. n. 6. & 7.* Gonz. *loc. cit.* Ferret. *conf. 127. n. 1.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 2. & c.* apud Lott. *n. 3.* licet etiam, si quis acceperit possessionem ante dictas literas expeditas, fructus beneficii non faciat suos; sed teneatur in conscientia eos restituere, etiam dum nemo se opponit, ut Felin. *in c. veniens. de accusat. n. 3.* apud Lott. *n. 4.* eò quòd litera ista sint loco tituli, sine quo beneficium teneri nequit, ut Compostellan. *in c. super literis. de rescript. n. 9.* Bellam. *decis. 209. n. 9. & c.* apud Lott. *n. 7. & 6.* Nihilominus hæc & similia referenda non sunt ad substantiam intrinsicam gratia, sed ad ejus usum extrinsecum & exequibilitatem respectu personæ, cui providetur; respectu cujus usus & exequibilitatis sine dictis literis gratia non potest dici perfecta, nisi eâ perfectione, quam habet potentia ad actum, ut ait Lott. *n. 9.* ac proinde usus hic extrinsecus seu exequibilitas sumit quidem initium & principium suum ex voluntate & rescripto, seu dicta signatura Papæ, perfectionem tamen suam quasi actualem non habet, nisi ex literis. Lott. *num. 10.* ex Socin. *conf. 41. nu. 3. vol. 3.* Item gratia illa rescripto contenta, & nondum literis explicata, æquiparatur homini adhuc clauso in utero matris, qui licet quæ ejus favorem concernunt, inter humanas res reputetur, tamen ad alios effectus non prodest. *l. qui in utero. de statu hominis.* Et hinc gratia, dum ex rescripto seu signatura deducitur ad perfectionem illam, quam recipit ex literis, duci videtur ex quodam tenebricoso utero in lucem istius mundi. Lott. *num. 19.* ex Gomez. *in reg. 27. Cancell. de non iudic. q. 1. n. 2.* Unde etiam Rota & Mand. *ad eand. reg. q. 15. num. 2.* apud Lott. *cit. num. 9.* apertissime gratiam ante expeditionem literarum vocant jus quoddam implicitum & minus clarum. Atque ita etiam ob necessitatem expediendi dictas literas emanarunt tres regulæ Cancell. Lott. *à num. 14.* nempe 27. *de non iudicando juxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum, quæ fundatur in eo, quòd iudicium debeat fieri super certo.* Lott. *num. 37.* ex Menoch. *conf. 711. nu. 6.* utcumque autem gratia sit perfecta in sui substantia ex solo rescripto; ea tamen certitudo non porrigitur ad qualitates & contingentia, super quibus est iudicandum; quia hæc dependent ab extensione vel restrictione clausularum supplicationis juxta stylum Cancell. & sic à facto ipsorum expeditorum seu officialium, quòd fit, ut donec litera expedita sint & judici exhibeantur, impossibile sit iudicare super gratia, qua hac ratione adhuc incerta est. Lott. *n. 18.* citans Nart. *conf. 37. n. 23.* Surd. *conf. 311. n. 18.* & Seipsum *l. 2. q. 13. n. 98.* de qua regula fusiùs *ibid.* Lott. *à n. 20. ad 49.* Item regula 31. ut non valeant commissiones causarum, nisi literis expeditis, ita ut processus ante desuper habiti nullius sint roboris. Lott. *n. 15.* de qua item fusiùs Lott. *à n. 49. ad 59.* Item regula 51. ut nulla suffragetur dispensatio, nisi literis confectis. Lott. *n. 16.* circa quam regulam vide doctrinam Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 5.* quam fusiùs & accuratè refutat Lott. *cit. q. 2. à num. 59.* plura de necessitate harum literarum in ordine ad capiendam possessionem inferius, vide tantisper Lott. *l. 3. q. 19.*

3. Respondeo tertio; in collatione facta ab inferioribus Papæ opus non est istiusmodi literis, aut etiam rescripto similive signaturâ. Lott. *l. 2. q. 46. n. 40.* Item *l. 3. q. 19. n. 26.* citans Bellam. *in c. illud. de presumpt. n. 21.*

PARAGRAPHVS IV.

De tempore, quo facienda collatio.

Quæstio 787. An, & qualiter ante vacationem conferri possit beneficium?

Respondeo primò: beneficium, antequam vacet, nullatenus provideri potest. Castrop. *tr. 13. d. 3. p. 5.* cum communi. Cum enim titulus beneficii indissolubilis sit. *c. Michael. de filiis presb.* isque sit penes beneficiatum investitum, impossibile est, ut eo non remoto, alteri beneficium conferatur in titulum; siquidem unius Ecclesiæ seu beneficii non possunt esse duo beneficiarii seu intitulati. *c. cum non ignores. c. tua. de preb. & DD. communiter in c. super eo. de preb. in 6.* Laym. *in c. consultationibus. de donat. n. 1.* Unde jam etiam ipse Papa non providet de vacaturo (intellige per modum naturalem vacandi, hoc est, per obitum seu mortem naturalem; de vacaturis enim aliter paulò post) sed de vacante, utpote qui tanquam Princeps optimus, uti ex suo rescripto conservari vult uniuscujusque jus suum integrum, ita etiam urcung; salvâ hujus juris integritate non intendit ansam ullam captandi mortem alterius cuiquam dare, tamen si non ignoret, si quando simpliciter faciat gratiam de vacaturo, id intelligi sub conditione, postquam vacaverit. Lott. *l. 3. q. 8. n. 2. & 3.* qui tamen *ibid.* *q. 9. n. 13.* ait illud, quòd Papa nusquam provideat de vacaturo, sed de vacante, restringendum ad modum naturalem vacandi, scilicet per obitum, & non extendendum ad alium modum civilem, ut patet in impetrationibus ad vacatura per sententiam, vel etiam ad vacantia ipso jure (quæ tamen sententiam expectant, ut inde dicatur, si non inducta, saltem decreta vacatio) Item in gratiis ad vacatura per matrimonium, per ingressum religionis, per promotionem vel assecutionem incompatibilis: quippe in his omnibus Papa providet non solum de vacante, sed & de vacaturo; prout explicat Glossator antiq. *ad reg. 62.* & petenti provideri de vacaturo dantur litera de vacante, prout expedierit impetranti. Sicutque hæc adeo vera, ut vivente beneficiario nequidem promissio fieri possit de ejus beneficio vacaturo. *c. 2. de concess. preb.* Laym. *loc. cit.* Lott. *l. 3. q. 8. n. 4.* Si enim pactum seu promissio facta de hæreditate viventis non valet (intellige independenter ab ejus voluntate) tanquam quæ bonis moribus repugnat. *l. donari. §. donationem. ff. de donat. & l. ult. c. de pactis.* ubi dicitur, quòd omnes hujusmodi pactiones odiosa esse videantur & plena tristissimi & periculosi eventus; quare enim quoddam vivente & ignorante de rebus ejus quidam paciscentes conveniunt? Si etiam, ut ait Lott. *loc. cit.* ex Petronio, hereditas & fordidos testamentorum captatores profana leges acriter adeo & ferid infectantur, ut vim cujusque promissionis enervent. *l. ult. de pactis.* neque credatur cujusvis juramenti vinculum veluti adjectum promissioni contra bonum